

Orbánns flyktingpolitik

”Flyktingkonventionen kommer att dö om Europa släpper den”

Att år efter år försöka förhandla med Ungerns flyktinghatande, antiliberala och auktoritära premiärminister Viktor Orbán gör att du blir mer och mer som honom. Det gör att han vinner. Det menar den erfarna EU-analitikern Kristof Bender.

– 2015 varnade Orbán för att EU skulle bli invaderat av muslimer. Han började bygga stängsel och gjorde det omöjligt för folk att söka asyl. Det fick mycket stark kritik från resten av EU, säger Kristof Bender, vice ordförande vid den tyska tankesmedjan ESI, European Stability Initiative.

– Det vi ser i dag i Grekland påminner mycket om Ungern då. Men idag står EU-ledarna på grekernas sida, och de som talar om respekt för mänskliga rättigheter hörs inte. Det är mycket oroande.

Orbánns mål sedan 2015

Scenerna i Grekland den senaste veckan, och EU:s reaktion på detta, rimmar väl med Viktor Orbánns vision sedan 2015, menar Bender. Det var då han insåg att kampen mot migrationen kunde ena hans parti Fidesz såväl som bli segervapnet för de antiliberala krafterna i EU.

– Frågan är nu om det kommer att finnas tillräckligt många av oss i Europa som säger att varje land har rätt att ändra sin etniska och kulturella sammansättning som det vill, sade Orbán i ett tal till sina partikamrater den 5 september 2015.

– Vi är nu i en god position att göra detta, och vi måste försvara denna position.

Sedan dess har Ungern tillsammans med de andra Visegradländerna Tjeckien, Slovakien och Polen envist stått i vägen när EU har försökt komma överens om en ny gemensam asyl- och migrationspolitik.

Trots det har EU lika envist fortsatt kämpa för att alla medlemsstater ska stå bakom en överenskommelse. Flera analytiker, däribland Kristof Bender, har förgäves försökt få länder som Tyskland, Sverige och Frankrike att inse att de måste tänka om.

– De måste lämna länder som Ungern bakom sig och sätta samman en koalition av stater som vill göra något, säger Bender.

Annars blir det så här, menar Bender. Flyktingpolitiken anpassas allt mer till Orbánns.

Efter överenskommelsen med Turkiet 2016 störtök antalet migranter som tog sig till Europa. EU har alltså haft fyra år av låg invandring där unionen i lugn och ro kunde ha skapat en fungerande politik. Istället har denna tid dominerats av horribla bilder på båtar på Medelhavet som inte får gå i land och extremt överfulla läger på grekiska öar.

– De här bilderna hjälper extremhöger och populisterna. Extremhögerpolitikerna har kunnat fortsätta rida på Europas vågor av rädsla, menar Bender.

EU-kommissionen planerar att komma med ytterligare ett nytt förslag på en gemensam asyl- och migrationspolitik om ett par månader. Valeria Hänsel, migrationsforskare vid Georg-August-universitetet i tyska Göttingen, har i flera år arbetat för att dokumentera människorättsbrott på de grekiska öarna och för att EU ska få en mer human flyktingpolitik. Men nu befarar hon att hela spelplanen har förändrats.

– EU har gått med på att upphäva asylrätten och nu handlar det vid den grekiska gränsen om att bli skjuten eller inte. Det går inte att skapa en ny gemensam asylpolitik på den grunden. Antingen måste kommissionen helt och hållet ändra riktning eller så är vi på väg in i en helt ny fas när det gäller EU:s gränser.

På katastrofens rand

Nu står vi på randen till två riktiga katastrofer, menar Kristof Bender. Flyktingkonventionen, som kom till efter andra världskriget, är allvarligt hotad.

– I en värld där vi har sådana som Trump, Duterte och Bolsonaro så kommer FN:s flyktingkonvention att dö om Europa släpper den. Vem skulle annars upprätthålla den?

Och andra grundläggande rättigheter i EU är också hotade, precis som Viktor Orbán önskar.

– Om vi börjar trixa med dessa väldigt grundläggande mänskliga rättigheter, var slutar vi? Det som händer nu är inte bara farligt för flyktingar utan också för Europa.

CHRISTOPHER HOLMBÄCK
christopher.holmback@etc.se

Enkelt för EU att lösa situationen

● Krisen i EU skulle kunna lösas relativt enkelt, menar Kristof Bender, vice ordförande vid den tyska tankesmedjan ESI, European Stability Initiative.

1. Ge tydligt besked om det som Turkiet har efterfrågat i månader: att EU kommer att fortsätta ge stöd till flyktingmottagandet i Turkiet.

2. Ge många fler människor möjlighet att ta sig till Europa

från Turkiet på laglig väg än de omkring 25 000 som fått komma sedan 2016.

3. Hjälp Grekland att lösa situationen på öarna genom att ta folk därifrån och ta hand om deras asylansökningar.

● Sedan kan EU ta sig an två svårare uppdrag, menar Bender.

1. Ta internationellt ansvar för den verkliga internationella

krisen just nu, situationen i Idlib i Syrien. Kalla till en internationell konferens och dela upp ansvar för flyktingar mellan länder.

2. Lös ett framtida samarbete inom EU, eller mellan de medlemsstater som kan komma överens, om hur de som får avslag på sina asylansökningar ska skickas tillbaka. Det är den verkliga knuten till ett framtida samarbete.

håller på att segra i EU

av rädsla", säger Kristof Bender från den tyska tankesmedjan ESI.

BILD: GIANNIS PAPANIKOS/AP/TT

BILD: ALI LORESTANI/TT

"Vi ska inte tillbaka till den situation som var 2015", säger Morgan Johansson.

Morgan Johansson (S) "sprider propaganda"

"Det värsta som kan hända" är att fyra miljoner asylsökande plötsligt kommer till Grekland, säger migrationsminister Morgan Johansson.

Men forskare avfärdar det som skrämselfpropaganda. Antalet som är i desperat behov av skydd är mycket lägre, men de är i behov av skydd.

Sveriges migrationsminister Morgan Johansson (S) markerar tydligt mot att tusentals flyktingar stoppas av militär och tårgas när de försöker komma in i ett EU-land.

– Jag tycker att EU måste och bör, precis som FN-representanter och Europarådet, uttala kritik, säger Johansson.

– Jag reagerar i alla fall väldigt starkt när man sätter in tårgas mot kvinnor och barn vars enda syfte är att söka asyl.

Det var i september 2015 och gällde Ungern.

I dag möts asylsökande vid gränsen till Grekland med tårgas och gummikulor eller annan ammunition vilket enligt flera journalister på plats har lett till att personer skadats och att minst en har dödats. Grekland har ställt in rätten att söka asyl under en månad. Grekiska domstolar har, enligt Sveriges Radio, inom loppet av ett dygn dömt 45 personer till fyra års fängelse

Dödsfallet bekräftat av forskningsgrupp

● **Forensic Architecture, en forskningsgrupp vid University of London, har undersökt anklagelserna om att den 22-årige syriern Muhammad al-Arab dödades vid gränsen till Grekland den 2 mars. Genom mängder av olika bevis bekräftar de uppgifterna om att mannen skjutits, men de kan inte säga vem som är ansvarig.**

och dryga böter. Deras brott? Att ha korsat gränsen in till EU.

Reaktionen från FN-representanter och Europarådet är likadan idag som 2015: Att ta sig över en gräns för att söka asyl är en rättighet, medan det strider mot internationell rätt att göra det omöjligt att söka asyl.

Men EU:s och Sveriges ledare har gjort helt om.

– Vi ska inte tillbaka till den situation som var 2015, säger Morgan Johansson nu.

Då syftar han inte på våldet mot asylsökande utan på att många det året faktiskt sökte asyl i Sverige och andra EU-länder.

"Värsta som kan hända"

Morgan Johansson vill inte svara på frågor till denna artikel men sade i flera intervjuer förra veckan att "det värsta som kan hända" nu är om det plötsligt kommer in fyra miljoner asylsökande till Grekland.

– Det där är ren skrämselfpropaganda, säger Giulia Lagana, erfaren migrationsanalytiker vid Open Society European Policy Institute, och som tidigare jobbat för FN och den italienska regeringen.

Det är totalt osannolikt, menar hon:

– De flesta flyktingar i Turkiet är syrier och de är otroligt välinformerade. De vet mycket väl att de skulle ha det mycket sämre instängda i ett läger på en grekisk ö, om de skulle lyckas ta sig dit. De flesta syrier kommer inte att komma till Grekland. De som är beredda att ta riskerna är en del syriska kurder, afghaner, iranier – folk som inte kan få skydd i Turkiet. Folk som behöver skydd.

Giulia Lagana

CHRISTOPHER HOLMBÄCK